

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра Обліку і оподаткування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету
Вікторія КРИКУНОВА

факультет

«27» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

	(назва навчальної дисципліни)
освітній ступінь	молодший бакалавр
	(молодший бакалавр, бакалавр, магістр)
спеціальність	071 Облік і оподаткування
	(шифр і назва спеціальності)
освітня програма	«Облік і оподаткування»
	(назва освітньої програми)
факультет	економічний
	(назва факультету)

2020 – 2021 навчальний рік

Робоча
програма

Виробнича практика «Фінансовий облік»

(назва виробничої практики)

для здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

«Облік і оподаткування».

спеціальністю

071 Облік і оподаткування

(назва освітньої програми)

(шифр і назва спеціальності)

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Шепель Інеса Вадимівна, доцент кафедри обліку і оподаткування, к.е.н., доцент

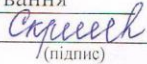
ФГ «Сапераві» директор Жданюк Т.С.

ТОВ «Арміда Херсон» м. Херсон, директор Нагорна Олена Борисівна

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри _____ обліку і оподаткування
Протокол від „ 27 ” _____ серпня 20 20 року № 1

Схвалено науково-методичною комісією спеціальності
Протокол від „ 27 ” _____ серпня 20 20 року № 1

Затверджено на Вченій раді факультету _____ економічного
Протокол від „ 27 ” _____ серпня 20 20 року № 1

Завідувач кафедри _____ обліку і оподаткування
„ 27 ” _____ серпня 20 20 року

(підпис) _____ Скрипник С.В.
(прізвище та ініціали)

©Шепель І.В., 2020 рік

© Жданюк Т.С., 2020 рік

©Нагорна О.Б. 2020 рік

© кафедра обліку і оподаткування ДВНЗ «ХДАУ», 2020 рік

1. ОПИС ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Сучасні умови розвитку економіки на Україні потребують підготовки фахівців, які володіють фундаментальними теоретичними знаннями та здатні вирішувати відповідальні практичні питання. Сучасний фахівець з обліку і оподаткування повинен володіти економічним мисленням, навиками організаторської та облікової роботи. Тому, виробнича практика з «Фінансового обліку» є невід'ємною частиною навчального плану, освітнього ступеня «молодший бакалавр» освітньої програми спеціальності 071 Облік і оподаткування. У зв'язку з цим здобувачі 2 курсу спеціальності 071 Облік і оподаткування повинні пройти виробничу практику на первинних посадах облікових працівників.

Тривалість практики – 3 тижні, обсяг 135 годин /4,5 кредити. Термін проведення – 4 семестр.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКА

Мета практики - закріпити теоретичні знання та придбати практичні навички з фінансового обліку, методики складання первинних документів, облікових реєстрів.

Завдання практики: засвоєння повного циклу заповнення первинних документів, вивчення циклу облікової роботи в бухгалтерії, ознайомлення з прийнятими сучасними формами та методами фінансового обліку; систематизація, закріплення і розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності; поглиблення навичок самостійної роботи зі спеціальною літературою, нормативними документами, фактичними статистичними, бухгалтерськими й економічними даними; закріплення навичок з розроблення обґрунтованих рекомендацій і пропозицій, ясного й чіткого викладу теоретичного і практичного матеріалу з досліджуваної проблеми; набуття навичок презентації отриманих результатів.

Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

Програмні компетентності

ЗК 04 Здатність працювати як самостійно, так і команді.

ЗК 06 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 10 Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

СК03 Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності.

СК05 Здатність до аналізу та оцінювання фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання.

СК08 Здійснювати контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку та оподаткування.

СК9 Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання

професійних обов'язків.

СК 12 Вміння застосовувати знання з організації та функціонування податкової системи України у професійній діяльності для розрахунків і сплати податків, зборів і обов'язкових платежів юридичних та фізичних осіб.

Програмні результати

ПР02 Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної та податкової систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної відповідальності підприємств.

ПР03 Визначати сутність об'єктів обліку, контролю і оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

ПР04 Формувати й аналізувати фінансову, податкову і статистичну звітність підприємств.

ПР05 Володіти методичним інструментарієм обліку, контролю, аналізу, та оподаткування господарської діяльності підприємств.

ПР06 Розуміти особливості практики здійснення обліку та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання.

ПР 13 Володіти та застосовувати знання державної та іноземної мови для формування ділових паперів і спілкування у професійній діяльності

ПР16 Виконувати професійні функції з урахуванням вимог соціальної відповідальності, трудової дисципліни, вміння планувати та управляти часом.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Місцем проходження практики можуть бути підприємства міста, району та області, для яких готують фахівців спеціальності «Облік і оподаткування».

Визначення баз практики здійснює керівництво Університету на основі прямих договорів про співпрацю з підприємствами (організаціями, установами тощо) незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності. Строк дії договорів узгоджується між сторонами і встановлюється періодом у часі, який визначається строком проходження конкретного виду практики.

Вибір місця практики здобувач здійснює самостійно за погодженням із керівництвом факультету і кафедри, обирає для себе базу практики за умови:

- можливості забезпечити виконання програми практики;
- наявності структур, галузей, що відповідають спеціальності;
- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою здобувачів вищої освіти;
- надання здобувачам вищої освіти на час практики можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмі практики (за наявності відповідних вакансій);
- надання здобувачам вищої освіти права користування обліково-економічної документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності бази практики;

- можливості наступного працевлаштування випускників Університету (на загальних підставах при наявності вакансій).

Здобувачі вищої освіти Університету при проходженні практик зобов'язані:

– до початку практики отримати від відповідального за практичну підготовку від факультету направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання) та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

– своєчасно прибути на базу практики;

– у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;

– дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку;

– нести відповідальність за виконану роботу та її результати і показувати приклад свідомого і сумлінного ставлення до праці;

– своєчасно оформити та захистити звіт з практики.

Здобувачі вищої освіти-практиканти мають право: отримати робоче місце згідно з програмою практики; звертатися за консультаціями до керівників практики, підрозділів та провідних фахівців; користуватися фондом законодавчих актів, нормативних та інструктивних матеріалів з програмних питань практики; знайомитися з установчими документами, фінансовою та статистичною звітністю підприємства тощо, якщо ці документи не містять комерційної таємниці підприємства; на здорові, безпечні та належні для високопродуктивної роботи умови праці.

Перед проходженням практики керівником від кафедри проводиться інструктаж про охорону праці і техніку безпеки з обов'язковим підписом у спеціальному журналі, консультація-інструктаж, на якій здобувач отримує детальну інформацію про зміст практики, порядок її проходження та оформлення звіту.

4. ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ «ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК»

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. Організаційно - економічна характеристика підприємства

РОЗДІЛ 2. Організація фінансового обліку на підприємстві

2.1. Облік грошових коштів та дебіторської заборгованості

2.2. Облік необоротних активів

2.3. Облік запасів та готової продукції

2.4. Облік біологічних активів

2.5. Облік складових власного капіталу та забезпечення зобов'язань

2.6. Облік зобов'язань

2.7. Облік розрахунків за виплатами працівникам та за страхуванням

2.8. Облік витрат діяльності

2.9. Облік доходів і результатів діяльності

2.10. Фінансова звітність

ВИСНОВКИ

ДОДАТКИ

Розділ 1 Організаційно-економічна характеристика підприємства

Ознайомитися зі структурою підприємства та особливостями його виробничої та фінансово-господарської діяльності; ознайомитися з Наказом про облікову політику і організацію обліку на підприємстві, вивчити структуру бухгалтерської служби, посадові інструкції, робочий план рахунків, графіки документообігу та форми ведення бухгалтерського обліку (автоматизована, журнально-ордерна, спрощена та ін.). Характеристика господарства включає: місцезнаходження господарства, розміри землекористування, основні економічні показники, спеціалізацію господарства, організаційну структуру, організацію роботи облікового апарату, права і обов'язки облікових працівників бухгалтерії.

Передбачає збір інформації про структуру побудови та структуру управління, основні напрями діяльності, формування та аналіз наступних табл. 1.1- 1.3.

Таблиця 1.1

Площа землекористування

Види земельних угідь	20... рік		20... рік		20... рік	
	площа, га	у % до всієї площі	площа, га	у % до всієї площі	площа, га	у % до всієї площі
Загальна земельна площа 1. Сільськогосподарські угіддя, з них: а) рілля б) сіножаттю в) пасовища г) багаторічні насадження 2. Площа лісу 3. Ставки та водосховища 4. Другі землі Усього землі у обробці У тому числі зрошуваних земель						

Таблиця 1.2

Розмір та структура товарної продукції сільськогосподарського виробництва

Види продукції	Виручка від реалізації, тис. грн.				Струк- тура вируч ки, %	Номер в рангово му ряду	Розра- хунко ва велич и-на
	20.. рік	20.. рік	20.. рік	в серед- ньому			
Зерно та зернобобові без кукурудзи, всього Технічні Картопля, овочі, баштанні Інша продукція рослинництва							
Разом по рослинництву							
Молоко М'ясо ВРХ							
ВРХ на племінні цілі							

М'ясо свиней Свині на племінні цілі							
М'ясо овець Вівці на племінні цілі Мед Риба Інша продукція тваринництва							
Разом по тваринництву							
Всього по рослинництву та тваринництву							

На підставі табл. 1.2 розрахувати коефіцієнт спеціалізації:

$$K_c = \frac{\sum Y_t}{\sum Y_t (2N - 1)}$$

де Y_t – структура виручки; N – номер у ранговому ряду.

Організація роботи облікового апарату підприємства передбачає визначення прав та обов'язків головного бухгалтера, визначає побудову бухгалтерської служби на підприємстві, її місце в системі управління та взаємодію з іншими підрозділами підприємства. Організація бухгалтерської служби залежить від структури управління, розмірів діяльності підприємства.

Сформувані та проаналізувати у таблиці основні економічні показники діяльності за останні 3 роки.

Таблиця 1.3

Основні економічні показники діяльності (об'єкту дослідження)

Показники	Роки			20.. рік % до	
	20..	20...	20...	20 р.	20..р.
1. Середньорічна чисельність робітників, чол. з них: у рослинництві, чол. у тваринництві, чол.					
2. Середньорічне поголів'я тварин, умовні голови					
3. Вартість валової продукції у постійних цінах, всього тис. грн. у т. ч.: рослинництва, тис. грн. тваринництва, тис. грн.					
4. Вироблено валової продукції на 1 середньорічного робітника у сільському господарстві, грн. в т. ч: рослинництва, грн. тваринництва, грн.					
5. Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.					
6. Середньорічна вартість обігових засобів, тис. грн.					
7. Виручка від реалізації продукції, тис. грн.					
8. Енергооснащеність, кВт					
9. Енергоозброєність, кВт					
10. Фондооснащеність, грн.					
11. Фондоозброєність, грн.					

12. Фондовіддача, грн.					
13. Фондоємкість, грн.					
14. Норма прибутку, %					
15. Валовий прибуток, тис. грн.					
16. Чистий прибуток, тис. грн.					
17. Рівень рентабельності всього, %					
18. Фонд оплати праці, всього, тис. грн.					

В першому розділі доцільно зазначити прийнятну форму організації бухгалтерського обліку. Здобувач повинен визначити яка форма оподаткування на підприємстві застосовується (загальна система оподаткування, спрощена система оподаткування).

Розділ 2 Організація фінансового обліку на підприємстві.

2.1. Облік грошових коштів та дебіторської заборгованості

За період практики студент вивчає наявні в господарстві інструктивні матеріали по обліку грошових коштів.

Приймає участь в обробці касових звітів, визначенні кореспонденції рахунків та проведенні записів в журналах-ордерах, знайомиться з заповненням чека на одержання грошей з банку та об'явою на внесення готівки в банк. До звіту прикладаються: касовий звіт з прикладеними документами (прибуткові касові ордера, видаткові касові ордера, платіжні відомості), об'ява на внесення готівки, реєстр синтетичного обліку по рахунку 30. При можливості ознайомитися з методикою інвентаризації грошових коштів в касі.

Облік операцій на рахунках в банках та інших коштів. Вивчає порядок відкриття поточного та інших рахунків в банках, здійснення операцій на цих рахунках; приймає участь в обробці виписок з поточного рахунку, проводить на їх підставі записи в реєстри синтетичного обліку. З'ясовує чи відкритий поточний рахунок в іноземній валюті, на який вид валюти, як він функціонує, вивчає операції по поточному рахунку в іноземній валюті. Вивчає облік операцій по інших коштах, їх документальне оформлення, проводить бухгалтерські записи на рахунках 33, 34, 35.

Облік розрахунків з покупцями і замовниками. Ознайомитись з системою контролю за своєчасним погашенням заборгованості; вивчити класифікацію та порядок оцінки дебіторської заборгованості та поточних зобов'язань; засвоїти порядок формування і використання резерву сумнівних боргів; дослідити дотримання правил організації та проведення інвентаризації розрахунків та списання заборгованості, по якій минув строк позовної давності. Облік розрахунків з підзвітними особами. Облік розрахунків за претензіями, розрахунки за відшкодування завданих збитків, облік розрахунків з дебіторами.

До звіту прикладаються копії: виписки банку з прикладеними первинними документами за 1 банківський день (платіжні вимоги, платіжні доручення), реєстри синтетичного обліку по рахунках 31, 33, первинні документи по рахунках з покупцями і замовниками, первинні документи та реєстри аналітичного і синтетичного обліку розрахунків з дебіторами.

2.2. Облік необоротних активів

Після ознайомлення з діючими в господарстві нормативно-інструктивними матеріалами, наказом про облікову політику підприємства здобувач вивчає класифікаційні групи необоротних активів та вартісну оцінку цих активів, порядок оприбуткування та руху основних засобів.

Вивчає методику складання спеціалізованих або типових форм необоротних активів (ОЗСГ-1 Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, ОЗСГ-2 Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів, ОЗСГ-3 Акт на списання основних засобів, ОЗСГ-4 Акт на списання автотранспортних засобів, ОЗСГ-5 Розрахунок амортизації основних засобів та інших необоротних активів, ОЗСГ-6 Відомість нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів, ОЗСГ-7 Зведена відомість нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів).

Здобувач повинен ознайомитися з інвентарним обліком основних засобів, порядком складання: ОЗ-6 Інвентарної картки обліку основних засобів, ОЗ-7 Опису інвентарних карток з обліку основних засобів, ОЗ-8 Картки обліку руху основних засобів, ОЗ-9 Інвентарного списку основних засобів.

Вивчає аналітичний облік та синтетичний облік основних засобів, метод нарахування амортизації для підприємства, облік амортизаційних відрахувань, синтетичний та аналітичний облік по рахунку 10,13.

Вивчає порядок відображення в обліку інших необоротних матеріальних активів - в первинних документах та на рахунках бухгалтерського обліку по рахунку 11, порядок нарахування їх зносу. Вивчає порядок оцінки нематеріальних активів, нарахування їх зносу, реєстри аналітичного та синтетичного обліку по рахунку 12.

2.3. Облік запасів та готової продукції

Під час практики здобувач повинен: вивчити умови поставки ТМЦ, порядок укладання договорів з контрагентами; ознайомитись з методикою оцінки виробничих запасів на підприємстві; вивчити порядок документального оформлення надходження і використання матеріалів, аналітичного обліку на складі і в бухгалтерії; організацію складського обліку. Вивчити організацію матеріальної відповідальності і забезпечення збереження матеріальних цінностей; порядок виписки і реєстрації податкових накладних. Вивчити порядок визначення та відображення результатів інвентаризації в обліку.

Вивчити організацію документування МШП, порядок їх синтетичного та аналітичного обліку, порядок їх відпуску у підрозділи.

Ознайомитися з спеціалізованими формами обліку сільськогосподарської продукції та запасів (товарно-транспортна накладна, податкові накладні, товарна накладна (форма № ВЗСГ-7). Самостійно скласти первинні документи про рух матеріальних цінностей: накладну (внутрішньогосподарського призначення) (форма № ВЗСГ-8), лімітно-забірну картку на отримання матеріальних цінностей (форма № ВЗСГ-1), відомість витрат кормів (форма № ВЗСГ-9). Вивчити порядок записів в книзі складського обліку по рахунку 20, картках складського обліку матеріалів, реєстрах аналітичного та синтетичного обліку.

Вивчити порядок оцінки сільськогосподарської продукції; ознайомитися з

порядком списання нестач і витрат, пов'язаних з псуванням цінностей та їх обліком, документами, якими оформляється надходження та вибуття спецодягу, спецвзуття. Прикласти до звіту копії первинних документів по надходженню та вибуттю запасів, МШП, готової продукції.

2.4. Облік біологічних активів

Після вивчення інструктивних нормативних документів, вказівок по обліку біологічних активів здобувач: складає первинні документи за довгостроковими та поточними біологічними активами: Акт приймання довгострокових біологічних активів рослинництва (багаторічних насаджень) і передачі їх в експлуатацію (форма ДБАСГ-1), акт приймання довгострокових біологічних активів тваринництва (формування основного стада тварин) (форма ДБАСГ-2), акт на списання довгострокових біологічних активів рослинництва (багаторічних насаджень) (форма ДБАСГ-3), акт на списання довгострокових біологічних активів тваринництва (вибраковка тварин) (форма ДБАСГ-4).

Складає первинні документи за поточними біологічними активами: акт на оприбуткування поточних біологічних активів рослинництва, оцінених за справедливою вартістю (форма ПБАСГ-1), акт на списання поточних біологічних активів рослинництва, оцінених за справедливою вартістю (на початок збирання врожаю) (форма ПБАСГ-2), акт на оприбуткування приплоду тварин (форма ПБАСГ-3), Звіт про процеси інкубації (форма ПБАСГ-4), Акт на вихід і сортування добового молодняка птиці (форма ПБАСГ-5), Акт на вибуття поточних біологічних активів тваринництва (забій, прирізка та падіж) (форма ПБАСГ-6), Нагромаджувальний акт на оприбуткування приплоду звірів (форма ПБАСГ-7), Обліковий лист забою та падежу худоби (форма ПБАСГ-8), Акт на переведення тварин з групи в групу в межах поточних біологічних активів (форма ПБАСГ-9), відомість зважування тварин (форма ПБАСГ-10), Розрахунок визначення приросту (форма ПБАСГ-11), Книга обліку руху тварин і птиці на фермі (форма ПБАСГ-12), Звіт про рух тварин і птиці на фермі (форма ПБАСГ-13). За наявності скласти інші спеціалізовані форми - щодо реєстрації приплоду та вирощування молодняка великої рогатої худоби (форма ПБАСГ-14), осіменіння корів і телиць (форма ПБАСГ-15), руху дорослої птиці (форма ПБАСГ-16), руху молодняка птиці (форма ПБАСГ-17).

Здобувач повинен засвоїти методикку складання первинних документів, підписання, обробки та організації аналітичного та синтетичного обліку по рахунках 16 «Довгострокові біологічні активи», 21 «Поточні біологічні активи».

До звіту прикладаються копії: первинних документів, реєстри аналітичного та синтетичного обліку.

2.5. Облік складових власного капіталу та забезпечення зобов'язань.

Ознайомитися зі статутом, складовими власного капіталу, його структурою та призначенням. Здобувачу потрібно засвоїти організацію обліку формування зареєстрованого (пайового) капіталу та його зміни; ознайомитись з порядком формування і використання додаткового і резервного капіталу; засвоїти порядок обліку операцій щодо формування неоплаченого та вилученого капіталу; набути навички обліку нерозподіленого прибутку (непокритего збитку); ознайомитись з

особливостями обліку забезпечення зобов'язань суб'єкта господарювання та облік цільового фінансування.

2.6. Облік зобов'язань

Під час практики здобувач вивчає нормативні документи, стандарти, які регулюють облік зобов'язань: порядок отримання короткострокових позик (рах. 60), видачі короткострокових векселів (рах. 62) та відображення даних господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку; облік розрахунків з постачальниками та підрядниками, податковий облік придбання ТМЦ.

При вивченні питання щодо розрахунків з постачальниками і підрядниками звернути увагу на організацію претензійної роботи. При цьому розглянути порядок виставлення і облік претензій. Надати коротку характеристику податкам та обов'язковим платежам, які сплачує підприємство, відобразити в обліку їх нарахування та сплату. Вивчити порядок розрахунків за податками та платежами по рахунку 64, платником яких є суб'єкт господарювання, з урахуванням застосовуваної системи оподаткування. Вивчити порядок розрахунків за іншими операціями (рах. 67, 68).

Ознайомитися з порядком обліку довгострокових позик та інших довгострокових зобов'язань, відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку (рах. 50, 51, 53, 54).

2.7. Облік розрахунків за виплатами працівникам та за страхуванням

З цієї теми здобувач повинен: ознайомитися з порядком документального оформлення прийому, перевodu і звільнення працівників, вивчити організацію табельного обліку, складання табелю виходу на роботу. Ознайомлюється з нормами, які застосовуються при нормуванні обсягів робіт, і розцінками, формами та системами оплати праці, які діють у господарстві. Вивчає порядок нарахування заробітної плати, оформлення первинних документів по обліку праці та її оплати (табелю обліку робочого часу та інші документи (спеціалізовані), які засвідчують нарахування заробітної плати) та прикладає їх до звіту.

Вивчає аналітичний облік на рахунку 66 "Розрахунки за виплатами працівникам". Складає розрахунково-платіжну відомість, проводить бухгалтерські записи на суми нарахованої заробітної плати, утримань (обов'язкові (ПДФО, військовий збір) та необов'язкові утримання (профспілкові внески, відшкодування збитків, утримання за виконавчими листами). Вивчає реєстри аналітичного та синтетичного обліку по рахункам 66 та 65, вивчає методику нарахувань єдиного соціального внеску.

2.8. Облік витрат діяльності

Ознайомитися з видами витрат, які існують на підприємстві та коротко охарактеризувати їх. Особливу увагу слід приділити порядку відображення в синтетичному та аналітичному обліку виробничих витрат, загальнопромислових витрат; адміністративних витрат; витрат на збут. З'ясувати порядок формування собівартості готової продукції, товарів, робіт та послуг на підприємстві. Вивчити порядок розрахунку та відображення в обліку собівартості реалізованих готової продукції, товарів, робіт та послуг. Окремо охарактеризувати та ознайомитися з обліком інших операційних витрат; витрат майбутніх періодів. Дослідити порядок визначення і обліку фінансових витрат.

2.9. Облік доходів та фінансових результатів

З цієї теми здобувач повинен: ознайомитись з порядком визнання доходів та формування фінансових результатів підприємства; набути навички обліку нерозподіленого прибутку (непокритого збитку). Здобувач вивчає первинний і зведений облік доходів від реалізації продукції (робіт, послуг), синтетичний облік та порядок формування доходів за видами діяльності (операційної, інвестиційної та фінансової). Вивчає порядок формування фінансового результату на рахунок 79 та закриття на рахунок 44.

2.10. Фінансова звітність

Під час практики здобувач вивчає порядок складання фінансової звітності. З цієї теми здобувач повинен: вивчити порядок складання поточної і річної звітності, її обсяг, зміст, вияснити терміни подання; скласти Головну книгу за місяць на основі даних синтетичного обліку; проаналізувати та встановити взаємозв'язок між показниками господарської діяльності в різних формах звітності, зокрема статистичної. Вивчити строки і порядок подання статистичної звітності, в т.ч. в електронному вигляді. До звіту бажано прикладати основні форми річної фінансової та статистичної звітності.

Коректування можливе при врахуванні особливостей обраної бази практики, виходячи з форми господарювання та виду діяльності підприємства.

Тематичний план проходження виробничої практики «Фінансовий облік»

Назва тем	Кількість годин	Кількість днів
Розділ 1 Організаційно-економічна характеристика підприємства	20	2
Розділ 2 Організація фінансового обліку на підприємстві		
2.1. Облік грошових коштів та дебіторської заборгованості	12	2
2.2. Облік необоротних активів	10	1
2.3. Облік запасів та готової продукції	10	2
2.4. Облік біологічних активів	12	1
2.5. Облік складових власного капіталу та забезпечення зобов'язань	12	1
2.6. Облік зобов'язань	12	2
2.7. Облік розрахунків за виплатами працівникам та за страхуванням	12	1
2.8. Облік витрат діяльності	12	1
2.9. Облік доходів і результатів діяльності	12	1
2.10. Фінансова звітність	11	1
Всього	135	15

5. ЗМІСТ ЗВІТУ З ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Форма і зміст звітності здобувачів вищої освіти про проходження виробничої практики визначається наскрізною програмою та методичними рекомендаціями щодо порядку проходження практики. Загальна форма звіту про виконання програми практики здобувача – це оформлений щоденник практики з характеристикою й оцінкою його роботи під час проходження практики, звіт щодо проходження практики та інші необхідні документи.

Щоденник є основним документом здобувача про результати проходження ним виробничої практики, в якому відображає обсяг і суть виконаної роботи за кожний день практики. При цьому ним мають бути виконані та опрацьовані всі питання програми виробничої практики. По закінченню виробничої практики щоденник, разом із звітом, має бути переглянутий керівником практики від виробництва, який підписує його та складає відзив про роботу здобувача.

При його складанні використовуються записи щоденника проходження практики та накопичені матеріали (додатки). Далі викладається виконана робота здобувача по окремим розділам практики: детальний опис первинних документів, порядок їх заповнення, кореспонденція рахунків відображуваної операції, даються практичні зауваження і наводяться виявлені відхилення від діючих інструктивних матеріалів по організації первинного, аналітичного та синтетичного обліку.

Текстова частина повинна бути написана з критичною оцінкою фінансового обліку на підприємстві, аналітична частина формується з аналітичних таблиць і висновків до них, в додатках мають бути заповнені первинні документи, реєстри аналітичного та синтетичного обліку, форми звітності. Під час захисту необхідно виявити знання організації, методики й техніки обліку на підприємстві, критично оцінити їхній стан та висловити побажання щодо їхнього подальшого вдосконалення. Разом із звітом про практику подається щоденник практики і відгук керівника з місця роботи.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

В процесі підготовки і проходження виробничої практики «Фінансовий облік» застосовуються наступні методи навчання: репродуктивний, інформаційно-повідомлювальний, пояснювальний, інструктивно-практичний, зокрема словесні: пояснення, інструктаж, розповідь, бесіда; методи роботи з довідковою літературою, законодавчою та нормативною документацією, галузевими нормами та інструкціями; активні методи: презентації.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль знань студентів з виробничої практики здійснюється в усній формі та у формі звіту. Усі форми контролю включені до 100-бальної шкали оцінювання.

Метою контролю є виявлення та усунення недоліків і надання допомоги здобувачам вищої освіти у виконанні програми виробничої практики. На кожному етапі контролю застосовуються такі методи.

Попередній контроль здійснюється до проходження практики, під час інструктажу, під час якого пояснюються цілі практики, порядок її проходження, форма звітування, а також під час видачі щоденників і програми практики.

Поточний контроль здійснюється протягом періоду проведення практики під час консультування у дні, встановлені графіком

Підсумковий контроль відбувається під час захисту звіту про виконання програми виробничої практики.

Здобувач вищої освіти захищає звіт з виробничої практики перед комісією, склад якої визначається розпорядженням завідувача кафедри за погодженням з методичною комісією факультету. Здобувач вищої освіти, який не виконав

програму практики без поважних причин, відраховується з Університету.

За умови невиконання здобувачем програми практики з поважної причини університет може дозволити (встановити) індивідуальний термін проходження практики. Здобувач, який виконав програму практики, але під час захисту звіту з практики отримав незадовільну оцінку, має право на перездачу у період ліквідації академічної заборгованості. Оцінювання результатів практики здійснюється за національною шкалою та шкалою ECTS.

8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

Оцінка за виробничу практику включає оцінку згідно етапів виконання програми практики.

1. Оцінювання виробничої практики від керівника практики від підприємства (має кількість балів 25).

2. Оцінювання виробничої практики від керівника практики від ЗВО (має кількість балів 25).

3. Оформлення звіту з виробничої практики, наявність виконаного завдання (10 балів) та публічний захист звіту з виробничої практики при комісії (має кількість балів 40).

Розподіл балів оцінювання виробничої практики «Фінансовий облік» наведено

Критерії оцінювання звіту з виробничої практики «Фінансовий облік»

Етапи оцінювання	Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінювання виробничої практики від керівника практики від підприємства (має кількість балів 25)	1. Дотримання здобувачем графіку проходження виробничої практики	0-5
	2. Знання законодавчої та нормативної бази, що регулюють діяльність об'єкта бази практики	0-5
	3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності, дотримання етичних норм поведінки в облікових підрозділах	0-5
	4. Рівень розуміння особливостей побудови організаційної структури об'єкта бази практики, посадових інструкцій, внутрішніх нормативних документів обліково-фінансової служби	0-5
	5. Вміння застосовувати знання з організації й функціонування фінансового обліку та податкової системи України у професійній діяльності для розрахунків і сплати податків, зборів і обов'язкових платежів юридичних та фізичних осіб	0-5
Оцінювання виробничої практики від керівника практики від ЗВО (має кількість балів 25)	1. Розуміння теоретичних основ «Фінансового обліку»	0-5
	2. Розуміння специфіки статутної діяльності підприємства та особливостей виробничо-господарської діяльності об'єкта дослідження.	0-5
	3. Проведення аналізу та оцінювання показників економічної діяльності суб'єктів господарювання	0-5
	4. Демонстрація набутих навичок з відображення особливостей практики документування господарських операцій та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання.	0-5

	5. Розуміння методики складання регістрів бухгалтерського обліку їх систематизації, узагальнення у звітності.	0-5
Оформлення звіту з виробничої практики (max 10 балів)	1. Оформлення звіту (дотриманням усіх вимог у визначений термін; пропозиції та висновки об'єктивні, логічно обґрунтовані та доцільні. Звіт є бездоганим за змістом та оформленням: має цільову спрямованість, містить детальний опис проведеної роботи, глибокий аналіз матеріалу, обґрунтовані пропозиції)	0-5
	2. Наявність логічної послідовності і стилю викладу матеріалу	0-5
Публічний захист звіту з виробничої практики при комісії (max кількість балів 40) \	1. Презентація здобувачем матеріалів виробничої практики з «Фінансового обліку»	0-20
	2. Відповіді на додаткові питання, щодо удосконалення первинного обліку, форм ведення бухгалтерського обліку, аналізу фінансової звітності.	0-20

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичною основою виробничої практики з «Фінансового обліку» є «Освітньо-професійна програма початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

Наскрізна програма практик для здобувачів вищої освіти спеціальності 071 Облік і оподаткування та методичні рекомендації щодо

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Сук, Л. К. Фінансовий облік [Електронний ресурс]: навч. посіб. / Л. К. Сук, П. Л. Сук. - К. : Знання, 2015, 647 с.

2. Фінансовий облік [Електронний ресурс] : підруч. / [Я. Д. Крупка та ін.]; Терноп. нац. екон. ун-т. - 4-те вид., допов. та перероб. Тернопіль: ТНЕУ, 2017, 450 с.

3. Абрамчук, М. Ю. Фінансовий облік [Електронний ресурс]: конспект лекцій: для студ. спец. 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» усіх форм навч. та слухачів ЦПО / М. Ю. Абрамчук, Ю. Г. Гуменна, І. В. Тютюнник, П. М. Рубанов. - Суми : Сумський державний університет, 2018. 395 с.

4. Фінансовий облік [Електроний ресурс]: підруч. / [Я. Д. Крупка та ін.] ; Терноп. нац. екон. ун-т. - 4-те вид., допов. та перероб. Тернопіль : ТНЕУ, 2019, 478 с.

5. Теловата, М. Т. Фінансовий облік - 1 (у схемах і таблицях) [Електроний ресурс]: навч. посіб. Ч. 1 / М. Т. Теловата, О. В. Петраковська ; Національна академія статистики, обліку та аудиту. - К. : Інтердрук, 2019.; 217 с.

6. Шара, Є. Ю. Фінансовий облік II [Електроний ресурс] : навч. посіб. / Є. Ю. Шара, І. Є. Соколовська-Гонтаренко ; Держ. фіскальна служба України, Нац. ун-т держ. податкової служби України. К. : Центр учбов. літ., 2016.; 307 с.

7. Бухгалтерський облік в торгівлі та ресторанному господарстві [Текст] : навч. посіб.: реком. МОН України для студентів ВНЗ / Г. В. Блакита [та ін.] ; М-во освіти і науки України, Київський національний торговельно-економічний ун-т, Вінницький торговельно-економічний ун-т. - К. : Центр учбової літератури, 2017. 288 с.

8. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством [Електроний ресурс] : навч. посіб. / О. А. Лаговська [и др.] ; Житомирський державний технологічний університет. Житомир : ЖДТУ, 2017. 416 с.

9. Бухгалтерський облік у виробничих та агросервісних кооперативах [Текст] : підручник: затв. МОН України для студентів ВНЗ / [В. Я. Плаксієнко [та ін.]]; [за ред. В. Я. Плаксієнка]; М-во освіти і науки України. - 2-е вид., випр. та доп. - К. : Центр учбової літератури, 2017. 520 с.

10. Кононова О.Є. Організація бухгалтерського обліку [Електроний ресурс]: Навч. посібник. Дніпро: ДВНЗ ПДАБА. Вена.: Premier Publishing s.r.o. Vienna, 2018. 102 с.

11. Shepel I.V. Debt secretion: satisfaction, causes and alternative forms and methods of payment/ I.V. Shepel [Adaptation of science, education and business to world innovative megatrends: International collective monograph]. – USA: Publishing House Science and Innovation Center, Ltd. St. Louis, Missouri, USA, 2018. 2296 с. (p. 284-295).

Додаткова

1. Давидюк Т.В., Манойленко О.В., Ломаченко Т.І., Резніченко А.В. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник. Харків, Видавничий дім «Гельветика», 2016. –392с https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/09/Davydiuk_Bukhhalterskyi_oblik_2016.pdf

2. Куцик П., Чабанюк О., Ф. Макарук Ф. Бухгалтерський облік: Навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2015. – 364 с.

3. Маслій Н.Д. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова.–Одеса: Астропринт, 2017. – 270 с. http://liber.onu.edu.ua/pdf/Masliy_byx_oblik2017.pdf

4. Осмятченко В. О., Тесленко Т. І., Герасименко О. М., Титенко Л. В., Скоробагач А. Є., Вавілов В. В. Бухгалтерський облік. Київ: Простобук, 2017. – 552 с. http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2618/1/2603_IR.pdf

5. Серпенінова Ю.С. Основи бухгалтерського обліку: навчальний посібник / [Бурденко І.М., Гольцова С.М., Макаренко І.О., Савченко Т.Г., Серпенінова Ю.С.]; За заг. ред. Серпенінової Ю.С. – Суми: Видавництво «Винниченко М.Д.»,

2016. – 266 с. [https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/58374/3/Serpeninova.pdf](https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/download/123456789/58374/3/Serpeninova.pdf)

6. Соболев В.М., Косата І.А., Розіт Т.В. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник /за ред. В. М. Соболева. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. – 222 с.

7.Скоробогатова Н.Є. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2017. – 248 с.

8.Чабанюк О. М., Кузьмінська К. І. Облік і оподаткування у торгівлі та підприємствах ресторанного бізнесу: Навчальний посібник. Київ: Алерта, 2019. - 214 с.

9. Верхоглядова Н.І. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2016. – 536 с.

10. Зінченко О.В., Радіонова Н.Й., Хаустова Є.Б. Бухгалтерський облік: у схемах і таблицях: Навчальний. посібник /під заг. ред. М.І. Скрипник. – Київ: «Центр учбової літератури», 2017. – 340 с.
https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/8836/1/20180207_Skrypnuk_NP.pdf

Нормативно-правові джерела

1. Закон України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”: від 16.07.1999 р. № 996-XIV // Відомості Верховної Ради України.URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291 [Електронний ресурс]: Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text>

3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р № 291 [Електронний ресурс]: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>

4. Податковий кодекс України [Текст] : прийнятий Законом України від 2 грудня 2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

5. Національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/>

6. Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затверджена наказом Мінфіну України від 20.04.2015 р. № 449 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0508-15>

7. Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон: наказ Міністерства фінансів України №59 від 13.03.1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0218-98>

8. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: наказ Міністерства фінансів України від 10.01.2007 р., №2. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/MF07002>.

9. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: наказ Міністерства фінансів України від 30.09.2003 р. № 561. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/MF03270>

10. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання

собівартості продукції (робіт, послуг сільськогосподарських підприємств: затв. наказом Міністерства аграрної політики України від 18.05.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0132555-01#Text>

11. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку: наказ Мінфіну України від 29.12.2000 р. № 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356201-00#Text>

12. Методичні рекомендації щодо застосування реєстрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств: Наказ Міністерства аграрної політики України від 4 червня 2009 р. № 390. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0390555-09>

13. Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку виробничих запасів в сільськогосподарських підприємствах: наказ Міністерства аграрної політики України від 21.12.2007 р. № 929. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/FIN35116т>

14. Положення про електронні гроші в Україні: Постанова Правління Національного банку України від 04.11.2010 р. № 481. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1336-10#n19>.

15. Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Інструкція НБУ № 22 від 21.01.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>

16. Про відпустки: Закон України від 15.11.1996 р № 504/96-ВР. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80>

17. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України №265/95-ВР від 06.07.1995 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text>

18. Про затвердження Змін до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова Правління Національного банку України від 10.02.2019 р. № 37. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0037500-19#Text>

19. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку біологічних активів: наказ Міністерства фінансів України від 29.12.06р. № 1315. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1315201-06#Text>

20. Про затвердження Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств: Наказ Міністерства аграрної політики України від 18.05.2001 р. № 132. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0132555-01#Text>

21. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності: наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. №433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>

22. Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова Правління Національного банку України від 29.12.2017 р. № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text>

23. Про затвердження положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: наказ Міністерства фінансів України № 88 від 24.05.95 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>

24. Про затвердження Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.01.1996 р. № 116. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116-96-%D0%BF#Text>

25. Про затвердження форми Звіту про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт, та Порядку його складання: наказ Міністерства фінансів України від 28.09.2015 р. №841. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1248-15>

26. Про облікову політику: лист Міністерства фінансів України від 21.12.2005 р. № 31-34000-10-5/27793. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2779201-05#Text>

27. Про обчислення середньої заробітної плати (доходу) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.09.2001р. №1266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1266-2001-%D0%BF#Text>

28. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР № 2346-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>

29. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 5.04.2001 р. № 2346-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14#Text>

Інформаційні ресурси

1. НБУ. URL: <http://www.bank.gov.ua/>

2. Дебет-Кредит: сайт журналу. - Режим доступу до електронних ресурсів: <http://www.dtkk.com.ua/>.

3. Комп'ютерна правова бібліотека "Ліга" <http://www.liga.ua>

4. Нормативні акти України <http://www.nau.kiev.ua>

5. Законопроекти України <http://www.zakon.gov.ua>

6. Бухгалтерія <http://www.buhgalteria.com.ua>

7. Урядовий кур'єр <http://www.ukcc.com.ua>

8. Баланс <http://www.balance.dp.ua>

9. Вісник Податкової служби України <http://www.visnuk.com.ua>

10. Газета «Все про бухгалтерський облік» www.vobu.com.ua.